

ZÁKLADNÍ POJMY

Barbora Jechová

PRÁVO= SOUBOR PRÁVNÍCH PRAVIDEL

Právní řád

Celek všech právních předpisů na daném území:
Právní řád České republiky.

Právní odvětví

Ucelené celky podobných právních předpisů:
Rodinné právo (soukromé)

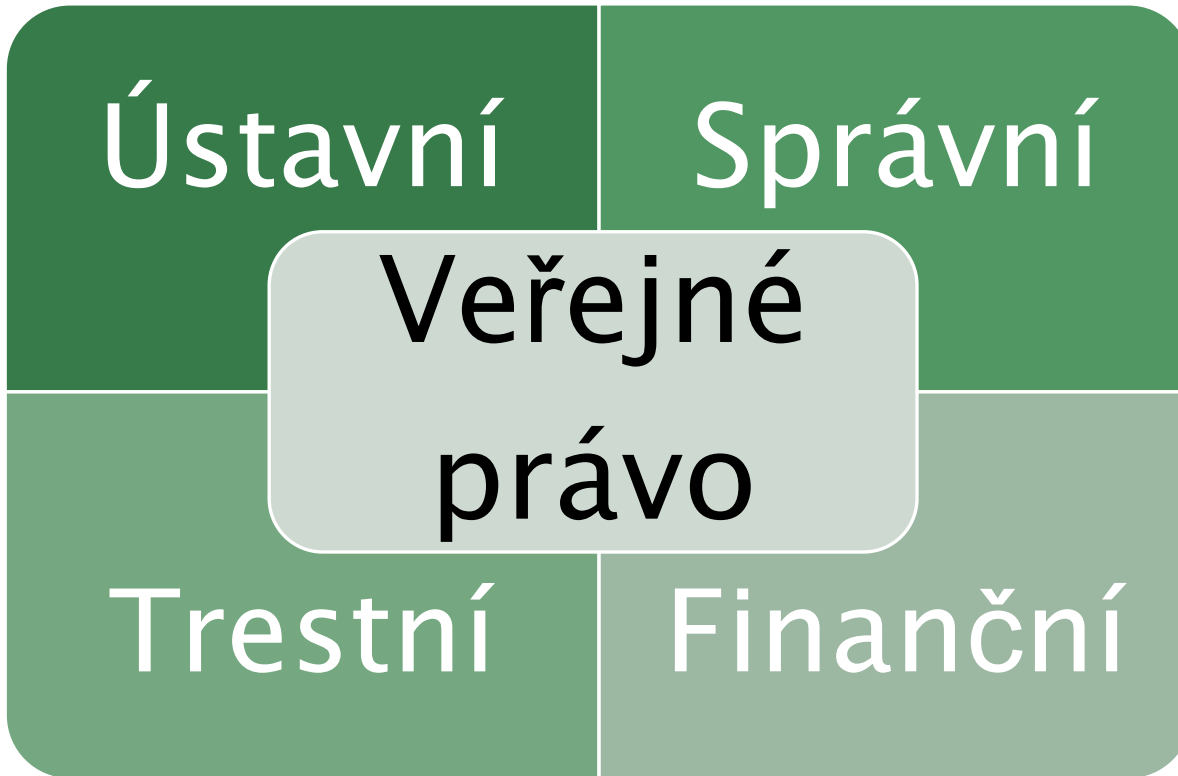
Právní předpisy

Zákony, vyhlášky, nařízení:
Občanský zákoník / zákon o rodině

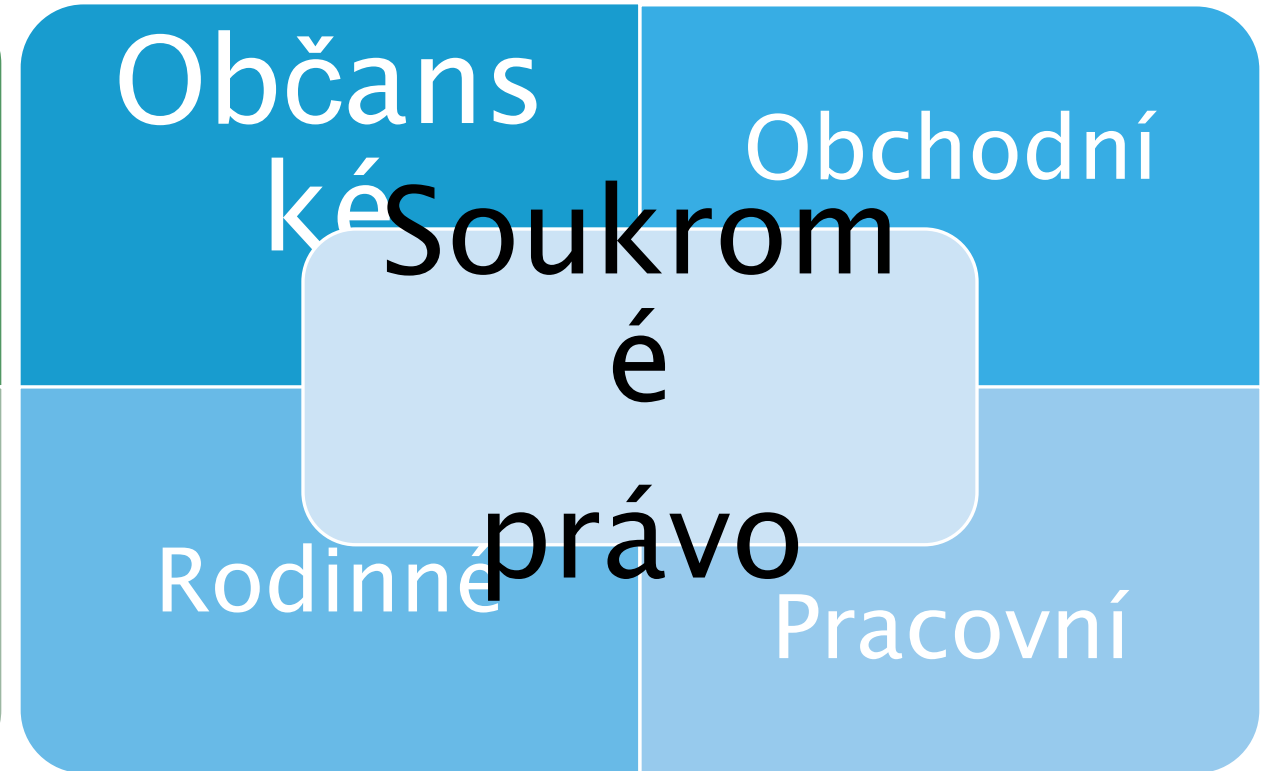
Právní normy

Jednotlivá vymahatelná „pravidla“:
Předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost.
Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen

ZÁKLADNÍ DĚLENÍ PRÁVA I (DLE PRÁVNÍCH ODVĚTVÍ)

- Převažují kogentní normy.
- Co není dovoleno, je zakázáno.

- Převažují dispozitivní normy.
- Co není zakázáno, je dovoleno.

DALŠÍ DĚLENÍ PRÁVA II

Obyčejové

Vnitrostátní

Subjektivní

- oprávnění osoby nějak se chovat

Psané

Mezinárodní

- § 10 Ústavy: ČR je vázána vyhlášenými a ratifikovanými mezinárodními smlouvami (jsou součástí právního řádu ČR); stanoví-li něco jiného než zákon, mají aplikační přednost.
- právo EU pro ČR závazné od 1. května 2004

Objektivní

- Soubor právních norem, tj. příkazů, zákazů a dovolení (obecně pravidel), jimiž právotvorné společenství upravuje přípustné jednání a vzájemné vztahy svých členů.

ZÁKLADNÍ ČLENĚNÍ PRÁVNÍCH NOREM

Procesní

- pojednávají o postupu, dávají návod, jak je možné se bránit, u kterého orgánu, v jaké lhůtě,...
- př.: trestní řád
- *Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, a to do osmi dnů od doručení opisu rozsudku.*

Dispozitivní

- lze se od nich smluvně odchýlit
- př.: „..., *není-li dohodnuto jinak*“

Soukromoprávní

Hmotné

- stanoví základ právních pojmů, hmotu
- př.: trestní zákoník
- *Kdo za trvání svého manželství uzavře manželství jiné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta*

Kogentní

- nelze se od nich odchýlit

Veřejnoprávní

PYRAMIDA PRÁVNÍHO ŘÁDU

Ústavní pořádek: Ústava + LZPS
Změny – kvalifikovanou většinou
zákonodárců

Zákony: Poslanecká sněmovna, Senát,
Prezident
Zákonná opatření: Senát v případě
rozpuštění PS

Vše podzákoné předpisy

Prováděcí předpisy zákonů – nesmí jít
nad rámec zákonů

Vyhlášky: samostatná působnost
Nařízení: přenesená působnost

PLATNOST X ÚČINNOST PRÁVNÍ NORMY

Platnost

- je součástí platného právního řádu
- nabývá vyhlášením (publikací) v příslušném publikačním prostředku (Sbírka zákonů, věstníky)

Účinnost

- právní norma může způsobit právní následky
- nastává dnem určeným v předpisu; není-li určeno, tak 15. dnem po vyhlášení
- nesmí předcházet platnosti (právní jistota, veřejnost práva)

Mezi platností a účinností běží **tzv. legisvakanční lhůta**

- pro účely možnosti se s právní normou seznámit
- typicky 15 dní po vyhlášení; může být určeno i jinak

PŮSOBNOST PRÁVNÍ NORMY

Místní

- ⑩ celostátní, území kraje, území obce
- ⑩ odvození od typu normy

Věcná

- ⑩ čím se norma/předpis zabývá
- ⑩ jaké vztahy upravuje
- ⑩ většinou upravena v úvodních ustanoveních

Časová

- ⑩ odkdy dokdy je norma účinná
- ⑩ vždy do budoucna
- ⑩ zákaz retroaktivity – zpětné účinnosti

Osobní

- ⑩ na jaké adresáty se vztahuje
- ⑩ zásadně na všechny v hranicích místní působnosti
- ⑩ někdy pouze určité skupiny osob

JAK MÍT JISTOTU, ŽE JSEM NAŠEL SPRÁVNÝ ZÁKON?

JAK CITOVAT?

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 460/2016 Sb.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

ÚSTAVA A ÚSTAVNÍ POŘÁDEK

▪ Ústava

- ČR je demokratickým, svrchovaným, jednotným, právním státem.
- rigidní (změny pouze kvalifikovanou většinou)
- demokratická (rozděluje státní moc na více subjektů),
- psaná, republikánská, unitaristická
- 8 hlav: základní ustanovení, zákonodárná moc, moc výkonná, moc soudní, Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka, územní samospráva, PZU

▪ Listina základních práv a svobod

- zakotvuje práva jednotlivce, která musí být vždy při rozhodování orgány veřejné moci dodržena
- 6 hlav: obecná ustanovení, lidská práva a základní svobody, práva národnostních a etnických menšin, hospodářská, sociální a kulturní práva, právo na soudní a jinou právní ochranu, společná ustanovení

SLOŽKY MOCI VE STÁTĚ

